

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра лісового та садово- паркового господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Лісова екологія і типологія

Підготовки Магістра

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Лісова екологія і типологія» підготовки магістра

Розробники: *Войтюк Василь Петрович*, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства

Андрєєва Валентина Вікторівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри лісового і садово-паркового господарства

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

_____ _____ Андрєєва В. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 02 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____ _____ Андрєєва В. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Н 4 Лісове господарство, Лісове господарство, Другий (магістерський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр__1-ий__
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 14 год.
	Самостійна робота 88 год.	
	Консультації 8 год.	
Мова навчання українська		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладачів

Андреева Валентина Вікторівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент, завідувач кафедри лісового і садово-паркового господарства

Войтюк Василь Петрович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства

Контактна інформація- Voityuk.Vasyl@vnu.edu.ua, Andreeva.Valentyna@vnu.edu.ua

Дні занять - <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Викладачі: Войтюк Василь Петрович, Андреева Валентина Вікторівна, кандидати сільськогосподарських наук, доценти кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: Voityuk.Vasyl@vnu.edu.ua, Andreeva.Valentyna@vnu.edu.ua

III. Опис освітнього компонента

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета вивчення ОК – формування у здобувачів освіти системних знань про екологічні основи функціонування лісових екосистем і типологічну диференціацію лісів, а також набуття вмінь оцінювати вплив умов середовища на ріст, продуктивність і стійкість лісових насаджень з метою науково обґрунтованого ведення лісового господарства, охорони та відтворення лісів. Основні завдання: дослідження впливу кліматичних, ґрунтових, гідрологічних і біотичних факторів на ріст і розвиток лісових насаджень; вивчення структури, продуктивності та стійкості лісових екосистем; класифікація лісів за екологічними умовами та типами лісорослинних умов; встановлення відповідності між

деревними породами і конкретними умовами місцезростання; наукове обґрунтування раціонального використання, відтворення та охорони лісів; прогнозування змін лісових екосистем під впливом природних і антропогенних чинників.

На практичних роботах у здобувачів розвиваються такі соціальні навички як робоча етика, відповідальність, міжособистісні навички (самоконтроль, терпимість), а також вміння планувати роботу. Семінарські заняття також передбачають формування у здобувачів soft skills, таких як вміння доносити свою думку зрозуміло і ввічливо, вміння публічно виступати, знаходити інформацію, якої бракує під час пошуку розв'язання проблеми та ін.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Назва модуля						
Тема 1. Лісова екологія та її основні поняття	22	2	2	16	2	ДС/13
Тема 2. Основи екологічної класифікації рослин та структура біоценозів. Лісова екосистема.	26	2	4	18	2	ДС/25
Разом за модулем 1	48	4	6	34	4	
Змістовий модуль 2. Назва модуля						
Тема 3. Ліс і клімат. Вплив на ліс ґрунтово-кліматичних умов.	26	2	4	18	2	ДС/26
Тема 4. Ліс і волога.	22	2	2	18		ДС/13
Тема 5. Взаємозв'язок лісу і ґрунту.	24	2	2	18	2	ДС/13
Разом за модулем 2	72	6	8	54	4	
ІНДЗ						10
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання. Самостійна робота здобувача освіти організовується шляхом виконання індивідуальних теоретичних питань і практичних завдань з окремих тем, що не передбачають аудиторного опрацювання, а також підготовки індивідуального творчого завдання у формі презентації. Вона є важливою складовою освітнього процесу та спрямована на поглиблення і систематизацію знань, формування професійних умінь і навичок, розвиток пізнавальної самостійності, творчого мислення та здатності розв'язувати наукові й практичні завдання. За потреби здобувач освіти може отримувати консультації викладача. Індивідуальні завдання виконуються самостійно відповідно до індивідуального навчального плану під керівництвом викладача з обов'язковим дотриманням принципів академічної доброчесності, авторства, достовірності результатів та коректного посилання на використані джерела відповідно до чинного законодавства.

Орієнтовний перелік тем презентацій.

1. Ліс як екосистема: структура, компоненти та функції.
2. Абіотичні екологічні фактори та їх вплив на лісові насадження.

3. Біотичні взаємозв'язки в лісових екосистемах.
4. Антропогенний вплив на ліси та його екологічні наслідки.
5. Поняття лісорослинних умов та їх екологічна характеристика.
6. Ґрунт як фактор формування типів лісу.
7. Роль клімату у формуванні та розподілі лісів.
8. Вплив рельєфу та гідрологічних умов на типи лісу.
9. Типологія лісів: мета, значення та основні принципи.
10. Класифікація типів лісу за лісотипологічними схемами.
11. Лісорослинні райони та їх характеристика.
12. Відповідність деревних порід типам лісорослинних умов.
13. Продуктивність лісових насаджень та екологічні чинники, що її визначають.
14. Стійкість лісових екосистем і фактори її забезпечення.
15. Природне поновлення лісу та його екологічні особливості.
16. Сукцесії в лісових екосистемах і їх типи.
17. Біологічне різноманіття лісів та його екологічне значення.
18. Екологічні основи лісовідновлення та лісорозведення.
19. Значення лісової типології у веденні лісового господарства.
20. Використання типологічних матеріалів у лісовпорядкуванні.
21. Екологічні основи вибору способів рубок.
22. Вплив змін клімату на лісові екосистеми та типи лісу.
23. Адаптація лісового господарства до кліматичних змін.
24. Охорона та збереження лісових екосистем з урахуванням типології.

Теми практичних робіт

Тема 1. Лісова екологія та її основні поняття.

Тема 2. Основи екологічної класифікації рослин та структура біоценозів. Лісова екосистема.

Тема 3. Ліс і клімат. Вплив на ліс ґрунтово-кліматичних умов.

Тема 4. Ліс і волога. Роль світла в житті лісу. Ліс і тепло.

Тема 5. Витоки лісової типології та напрямки її розвитку.

Тема 6. Лісівничо-екологічна типологія Алексєєва-Погребняка.

Тема 7. Сучасний стан лісової типології в Україні та світі.

ІV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

1. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

2.	1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	ІНДЗ	Загальна кількість балів
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	10	100

Критерії оцінювання та політика викладача щодо дедлайнів

Практичні навички (виконання практичної роботи) оцінюються за результатами виконання практичної роботи чи виступу на семінарському занятті. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету). Практична робота може бути оцінена на максимальну кількість балів, якщо здобувач вчасно виконав всі завдання, оформив роботу, зробив висновки.

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час письмового опитування заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – залік. Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/woztgm>).

Перелік підсумкових питань

Засади ведення лісового господарств на екологічній основі. Рівні організації та вивчення біологічних систем.

Екологічна класифікація рослин. Життєві форми рослин по К. Раункиєру.

Вчення В. Сукачова про лісовий біогеоценоз.

Визначення валової первинної продуктивності, чистої первинної продуктивності, вторинної продуктивності.

Поняття про сонячну радіацію та її характеристики, енергетичний баланс.

Значення вологості для лісу і її джерела.

Типологічні класифікації в кінці XIX на початку XX століть Екологічний та фітоценологічний напрямки в лісовій типології.

Типологічна концепція та класифікація типів лісу О. О. Крюденера та її недоліки.

Типологічну класифікацію Алексєєва.

Сучасні типології лісів, індексація типів лісу за Б. Ф. Остапенком і В. П. Ткачом.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за результатами поточного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Свириденко В. Є., Бабіч О. Г., Киричок Л. С. Лісівництво. Підручник / За ред. В. Є. Свириденка. К.: Арістей, 2004. 544 с.
2. Спур С. Г., Барнесс В. В. Лесная экология. М.: Лесн. пром-сть, 1984. 480 с.
3. Кучерявий В. П. Екологія. Львів: Світ, 2001. 500 с.

4. Свириденко В. Є., Киричок Л. С., Бабіч О. Г. Практикум з лісівництва: Навчальний посібник / За ред. В.Є.Свириденка. – К.: Арістей, 2006. 416 с.
5. Білоус В. І. Основи лісівництва та лісомеліорації [Методичні вказівки]. Умань, 1990. 73 с.
6. Злобін Ю. А., Кочубей Н. В. Загальна екологія: Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 416 с.
7. Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М. Лісові культури. Львів: Камула, 2005. 608 с.